

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

DOI <https://doi.org/10.59647/978-617-520-999-8/1>

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

14 листопада 2024 року

Київ
Видавництво Ліра-К
2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 27 від 29 листопада 2024 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. – 728 с.

ISBN 978-617-520-999-8

У матеріалах VII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

*За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність
їх автори.*

УДК 37.09

УДК 796.01

Озерова Ольга Анатоліївна,

доцент кафедри фізичного виховання і спорту

Київського національного університету

будівництва та архітектури;

Ходаковський Володимир Юрійович,

здобувач вищої освіти навчальної групи ФВСм-24

Київського національного університету

будівництва та архітектури

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В СПОРТИВНИХ КОМАНДАХ

Соціально-психологічний клімат безпосередньо впливає на ефективність роботи команди, мотивацію спортсменів та їхнє загальне самопочуття. Успішність команди залежить не лише від фізичної підготовленості її членів, але й від їхньої здатності співпрацювати, підтримувати один одного та вирішувати конфлікти [4].

В умовах високої конкуренції та постійних стресів, які супроводжують спорт, важливо забезпечити сприятливу атмосферу в команді, що сприятиме покращенню результатів. Психологічний комфорт спортсменів допомагає підвищити їхню продуктивність, знизити рівень стресу та тривоги, а також сприяє розвитку лідерських якостей і взаємодії між членами команди.

Оптимізація соціально-психологічного клімату в спортивних командах також важлива для довгострокової участі спортсменів у спорті, зниження рівня вигорання та поліпшення загального емоційного стану. Це дослідження має значення для тренерів, психологів та спортивних організацій, оскільки впровадження ефективних стратегій покращення соціально-психологічного клімату може призвести до кращих результатів не лише на змаганнях, але й у загальному розвитку особистості спортсменів [1].

Управління спортивною командою вимагає чіткої координації та раціонального підходу. Багатьом спортивним колективам для досягнення високих результатів необхідні нові управлінські стратегії. Одним із таких підходів є створення сприятливого соціально-психологічного клімату та емоційне управління, елементи яких набувають популярності в спортивних командах. Внаслідок цього зростає інтерес до феномена соціально-психологічного клімату та його впливу на результати змагальної

діяльності [3]. Вивченням особливостей психологічного клімату в спортивних командах займалися С. Кенані (2003); Г.В. Ложкін, С.С. Бринзак, А.І. Драчук, В.М. Костюкевич (2006); М.І. Воробйов, С.С. Бринзак (2009); В.В. Пантік, О.П. Митчик, К.Ф. Жигун (2010); Р. Dillulio (2015); С.Д. McLaren, E. Mah, K.S. Spink (2016) та ін [2].

Спортивна команда виступає основною соціально-психологічною одиницею в спорті, представляючи собою колектив із характерними психологічними особливостями та специфічними взаємовідносинами [3].

Однією з характерних рис спортивних ігор є необхідність постійної взаємодії між спортсменами, активних дій членів команди та інтеграції цих дій у змагальний процес. Важливо зазначити, що така ситуація передбачає існування взаємозамінних ролей або високо спеціалізованих функцій у складі команди [2].

У процесі спільної спортивної діяльності відбувається диференціація ролей і функцій між членами команди, що веде до формування стійких відносин між спортсменами, які виконують різні ігрові та психологічні функції. Рівень соціально-психологічних взаємодій у команді значною мірою впливає на ефективність ігрових дій спортсменів у складних умовах змагань. Спортивний колектив має свою організаційну структуру, що визначається цілями та відносинами управління і підпорядкування. У зв'язку з цим у ньому виникає певний соціально-психологічний клімат [4]. Соціально-психологічний клімат можна охарактеризувати як стабільну духовну атмосферу колективу, що проявляється в стилі і манері поведінки, взаємовідносинах між членами групи та виконанні ними своїх обов'язків [1]. Психологічний клімат слугує своєрідним «дзеркалом», яке відображає ставлення спортсменів до тренувального процесу, тренера, один до одного, а також до суддів, адміністрації та спортивної діяльності в цілому. Невідповідна увага до цього аспекту може негативно вплинути на результати команди.

Оптимізація соціально-психологічного клімату в спортивних командах є важливим фактором, що впливає на ефективність тренувань, згуртованість колективу та досягнення спортивних результатів. Успішна командна взаємодія формується завдяки розвитку позитивних відносин між гравцями та тренером, підтримці емоційного балансу і взаєморозуміння. Шляхи досягнення оптимального соціально-психологічного клімату включають створення сприятливої комунікаційної атмосфери, яка підтримує відкритість і довіру [3]. Необхідно зосередити увагу на мотивації кожного члена команди, залученні спортсменів до процесу прийняття рішень, а також забезпеченні

зворотного зв'язку. Тренеру важливо враховувати індивідуальні психологічні особливості гравців, що допомагає ефективно вирішувати конфлікти і мінімізувати стрес. Проведення командних тренінгів з розвитку навичок спілкування і формування емоційної стійкості сприяє зміцненню командного духу та почуття спільності. Інший важливий аспект — розвиток лідерських якостей як у тренера, так і у спортсменів. Підтримка взаємної поваги і рівноправності в колективі допомагає створити середовище, в якому кожен відчуває себе важливим і необхідним для спільного успіху. Таким чином, оптимізація соціально-психологічного клімату в спортивних командах ґрунтується на комплексному підході, що поєднує особистісну орієнтацію, підтримку комунікації і зміцнення командної єдності, що в кінцевому результаті підвищує загальну ефективність команди.

Список використаних джерел

1. Воднік В. Структура соціально-психологічного клімату колективу, шляхи його регуляції та формування / В. Воднік // Бюлетень. – 2009. – № 5. – С. 36-70.
2. Драчук А.І. Психологічна сумісність та структура психологічного клімату в спортивній команді / А.І. Драчук // Теоретико-методичні основи контролю у фізичному вихованні та спорті. – Вінниця ТОВ «Планер», 2017. – С. 103-115.
3. Кенані С. Структура психологічного клімату спортивної команди // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту: Зб. Наук. пр. За ред. Єрмакова С.С. / С. Кенані. – Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2002. – № 28. – С. 35-40
4. Пантік В.В. Психологічний клімат спортивної команди. Сумісність членів спортивної команди / В.В. Пантік, О.П. Митчик, К.Ф. Жигун // Молодіжний науковий вісник: Фізичне виховання і спорт: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т імені Лесі Українки; уклад. А.В. Цьось, В. П. Романюк. – Луцьк, 2010. – С. 103-107.
5. Шамич О.М. Пілатес як засіб фізичного вдосконалення студентів спеціальної медичної групи / О.М. Шамич, О.А. Озерова/ Навчальний посібник –К. : КНУБА, 2021. – 118 с. <https://repository.knuba.edu.ua/items/c7450050-2063-489a-b090-b01e736fa823>
6. Шамич О.М. Фізична культура і спорт як основа здоров'я і благополуччя особистості: навчальний посібник /О.М. Шамич, Л.З. Сердюк, Г.В. Іваннікова/ –К. : Талком, 2023. – 131 с. <https://repository.knuba.edu.ua/items/0556ed25-7d1e-40cd-bfd3-0b908aefa24d>

<i>Науменко Сергій Васильович, Красильник Юрій Семенович</i> СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК МЕТОД ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	289
<i>Наумець Євген Олександрович, Кутілін Володимир Євгенович</i> ЗАХОДИ З КОРЕКЦІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ В ПСИХОЛОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ.....	296
<i>Неженець Дарія Ігорівна, Красильник Юрій Семенович</i> РОЗРОБКА МЕТОДУ АНАЛІЗУ ДОКУМЕНТІВ І ПРОДУКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ.....	298
<i>Нежинська Олена Олександрівна, Щеглова Анна Володимирівна</i> САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	302
<i>Натеса Денис Миколайович, Каленський Андрій Анатолійович</i> РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В БУДІВЕЛЬНІЙ СФЕРІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ.....	307
<i>Ніжегородцев Владислав Олександрович</i> КРОСПЛАТФОРМЕНІЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ З ПІДТРИМКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	311
<i>Озерова Ольга Анатоліївна, Дашко Олександр Вікторович</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ СПОРТСМЕНІВ ПАРАЛІМПІЙЦІВ.....	314
<i>Озерова Ольга Анатоліївна, Соболев Олександр</i> ВІДРОДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ КОЗАЦЬКИХ ТРАДИЦІЙ В ПРОГРАМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	317
<i>Озерова Ольга Анатоліївна, Ходаковський Володимир Юрійович</i> ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В СПОРТИВНИХ КОМАНДАХ.....	321
<i>Палагута Анастасія Михайлівна</i> МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	324

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної конференції

(Київ, 14 листопада 2024 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*

Підписано до друку 03.01.2025. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 42,31. Обл.-вид. аркушів – 35,24.
Тираж 300

Виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net